

**Wytyczne zabezpieczenia prac pożarowo niebezpiecznych**

Przygotowanie budynku i pomieszczeń do prowadzenia prac niebezpiecznych pożarowo polega na:

- oczyszczeniu pomieszczeń lub miejsc, gdzie będą wykonywane prace z wszelkich materiałów i zanieczyszczeń;
- odsunięciu na bezpieczną odległość od miejsca prowadzenia prac wszelkich przedmiotów palnych i niepalnych w opakowaniach palnych;
- zabezpieczeniu przed działaniem np. odprysków spawalniczych materiałów, których usunięcie na bezpieczną odległość nie jest możliwe, przez osłonięcie ich np. arkuszami blachy, płytami gipsowymi itp.;
- sprawdzeniu, czy znajdujące się w sąsiednich pomieszczeniach materiały lub przedmioty podatne na zapalenie wskutek przewodnictwa cieplnego bądź rozprysków spawalniczych nie wymagają zastosowania lokalnych zabezpieczeń;
- uszczelnieniu materiałami niepalnymi wszelkich przelotowych otworów instalacyjnych, wentylacyjnych, itp. znajdujących się w pobliżu miejsca prowadzenia prac;
- zabezpieczeniu przed rozpryskami spawalniczymi lub uszkodzeniami mechanicznymi kabli, przewodów elektrycznych, gazowych oraz instalacyjnych z palną izolacją, o ile znajdują się w zasięgu zagrożenia spowodowanego pracami pożarowo niebezpiecznymi;
- sprawdzeniu, czy w miejscu planowanych prac nie wprowadzono tego dnia prac malarskich lub innych przy użyciu substancji łatwo zapalnych;
- przygotowaniu w miejscu wykonywania prac pożarowo niebezpiecznych:
  - napełnionych wodą metalowych pojemników na rozgrzane odpadki np. drutu spawalniczego, elektrod itp.;
  - materiałów osłonowych i izolacyjnych niezbędnych do zabezpieczenia toku prac;
  - niezbędnego sprzętu pomiarowego np. do pomiaru stężeń par i gazów palnych;
  - w rejonie prowadzenia prac, podręcznego sprzętu gaśniczego;
  - stałej drożności przejść, dróg i wyjść ewakuacyjnych z miejsc prowadzenia prac pożarowo niebezpiecznych.

Przy wykonywaniu prac pożarowo niebezpiecznych przy użyciu cieczy, gazów i pyłów mogących tworzyć z powietrzem mieszaniny wybuchowe należy przestrzegać następujących zasad:

- na stanowiskach pracy mogą znajdować się stosowane tam ciecze, gazy i pyły palne w ilości niezbędnej do prowadzenia prac, z zapasem umożliwiającym utrzymanie ciągłości pracy;
- zapas substancji znajdującej się na stanowisku pracy powinien być przechowywany w niepalnych (lub innych dopuszczonych), szczelnych opakowaniach;
- pozostawienie opróżnionych opakowań na stanowisku pracy jest zabronione;



- po zakończeniu prac wszystkie naczynia, wanny i pojemniki należy szczelnie zamknąć lub zabezpieczyć w inny sposób przed emisją do otoczenia znajdujących się w nich substancji tworzących z powietrzem mieszaniny wybuchowe;
- ciecze, gazy i pyły oraz ich pozostałości nie powinny zalegać na urządzeniach stanowiska, w przewodach wentylacyjnych i na podłożu;
- prace niebezpieczne pożarowo w pomieszczeniach (urządzeniach) zagrożonych wybuchem lub pomieszczeniach, w których wcześniej wykonano inne prace związane z użyciem łatwo zapalnych cieczy lub palnych gazów, mogą być prowadzone wyłącznie wtedy, gdy stężenie par cieczy lub gazów w pomieszczeniu nie przekracza 10% ich dolnej granicy wybuchowości.

Miejsce wykonywania prac niebezpiecznych pożarowo należy wyposażać w podręczny sprzęt gaśniczy w ilości i rodzaju umożliwiającym likwidację wszelkich źródeł pożaru.

### **Obowiązki osób związanych z prowadzeniem prac niebezpiecznych pożarowo.**

Właściciel lub inna osoba przez niego upoważniona do sprawowania nadzoru nad przebiegiem prac powinna:

- znać obowiązujące przepisy przeciwpożarowe oraz nadzorować przestrzeganie tych przepisów przez podległych pracowników;
- dopilnować, aby przed przystąpieniem do prac pożarowo niebezpiecznych wykonane zostały wszystkie zalecenia w zakresie zabezpieczenia obiektu, pomieszczeń, stanowisk, przewidziane w protokole prac lub zezwoleniu na ich przeprowadzenie;
- sprawdzać zabezpieczenie przeciwpożarowe stanowisk prac niebezpiecznych pożarowo oraz wydawać polecenia gwarantujące natychmiastową likwidację stwierdzonych niedociągnięć;
- wstrzymywać prace z chwilą stwierdzenia sytuacji stwarzających niebezpieczeństwo powstania pożaru, do czasu usunięcia występujących nieprawidłowości;
- brać udział w kontroli stanowisk, pomieszczeń lub budynku po zakończeniu prac niebezpiecznych pożarowo.

Do obowiązków wykonawcy prac pożarowo niebezpiecznych należy w szczególności:

- sprawdzenie, czy sprzęt i narzędzia są technicznie sprawne i należycie zabezpieczone przed możliwością zainicjowania oraz rozprzestrzeniania pożaru;
- ścisłe przestrzeganie zaleceń zawartych w protokole i zezwoleniu na prowadzenie prac;
- znajomość przepisów przeciwpożarowych, obsługi podręcznego sprzętu gaśniczego oraz zasad postępowania w przypadku powstania pożaru;
- sprawdzanie przed przystąpieniem do pracy, czy zostały wykonane wszystkie zabezpieczenia przewidziane dla danego rodzaju prac pożarowo niebezpiecznych;
- ścisłe przestrzeganie wytycznych zabezpieczenia ustalonych dla prowadzenia danego rodzaju prac niebezpiecznych;

- sprawdzanie przed przystąpieniem do pracy, czy stanowisko zostało wyposażone w odpowiednią ilość i rodzaj podręcznego sprzętu gaśniczego;
- rozpoczynanie prac pożarowo niebezpiecznych tylko po otrzymaniu pisemnego zezwolenia, względnie na wyraźne polecenie bezpośredniego przełożonego kierującego tokiem pracy;
- poinstruowanie pracowników o wymaganiach przeciwpożarowych obowiązujących dla wykonywanego rodzaju prac pożarowo niebezpiecznych;
- przerywanie pracy w przypadku stwierdzenia sytuacji lub warunków umożliwiających powstanie i rozprzestrzenianie pożaru oraz zgłoszenie tego faktu przełożonemu;
- meldowanie bezpośredniemu przełożonemu o zakończeniu prac pożarowo niebezpiecznych oraz informowanie o ewentualnych faktach zainicjowania ognia ugaszonego w czasie wykonywania czynności niebezpiecznych pożarowo;
- dokładne sprawdzenie po zakończeniu pracy stanowiska i jego otoczenia w celu stwierdzenia, czy podczas wykonywania prac pożarowo niebezpiecznych nie zainicjowano pożaru;
- wykonywanie wszelkich poleceń przełożonych i organów kontrolnych w sprawach związanych z zabezpieczeniem przeciwpożarowym prac i czynności pożarowo niebezpiecznych



**PROTOKÓŁ nr .....**  
**ZABEZPIECZENIA PRZECIWOPOŻAROWEGO**  
**PRAC NIEBEZPIECZNYCH-POŻAROWO**

Nazwa i określenie pomieszczenia-stanowiska, w którym przewiduje się wykonywanie prac.....

1. Charakterystyka - technologiczna przewidzianych do realizacji prac.

- .....
- Charakterystyka zagrożenia pożarowego, zagrożenia wybuchem oraz właściwości pożarowe materiałów palnych występujących w pomieszczeniu lub rejonie przewidzianych prac.....
- Rodzaje elementów budowlanych (zapalność) występujących w danym pomieszczeniu lub rejonie przewidzianych prac.....
- .....
- Sposób zabezpieczenia przeciwpożarowego pomieszczenia, stanowiska, urządzenia na okres wykonywania prac.....
- Ilość i rodzaje podręcznego sprzętu gaśniczego do zabezpieczenia toku prac.....
- Środki i sposób alarmowania straży pożarnej oraz współpracowników w razie zaistnienia pożaru.....
- Osoba(y) odpowiedzialne za całokształt przygotowania zabezpieczenia przeciwpożarowego toku prac .....
- Osoba(y) odpowiedzialna(e) za nadzór nad stanem bezpieczeństwa pożarowego w toku wykonywanych prac .....
- Osoby zobowiązane do przygotowania kontroli rejonu prac po ich zakończeniu (określenie ilości i częstotliwości kontroli) .....

PODPISY CZŁONKÓW KOMISJI

(imię i nazwisko, zajmowane stanowisko)

.....  
.....  
.....  
.....



**ZEZWOLENIE** nr .....

**NA PROWADZENIE PRAC NIEBEZPIECZNYCH POŻAROWO**

1. Miejsce pracy .....  
(pomieszczenie, stanowisko, instalacja)

2. Rodzaj pracy:

.....

3. Czas pracy

dnia ..... od godz ..... do godz .....

4. Zagrożenie pożarowe-wybuchowe w miejscu pracy

.....

5. Sposób zabezpieczenia przed możliwością zainicjowania pożaru lub wybuchu

.....

6. Środki zabezpieczenia:

• przeciwpożarowe

.....

• BHP

.....

• inne

.....

7. Sposób wykonania pracy

.....

8. Odpowiedzialni za:

• przygotowanie miejsca pracy, środków zabezpieczających i zabezpieczenie toku prac pożarowo-niebezpiecznych

Nazwisko..... Wykonano

Podpis.....

• wyłączenie spod napięcia, odcięcie dopływu gazu, itp.

Nazwisko..... Wykonano

Podpis.....

• dokonanie analizy stężenia par cieczy, gazów pyłów:

Nazwisko..... Wykonano

Podpis.....

W miejscu pracy nie występują niebezpieczne stężenia wybuchowe.

Podpis .....

• stosowanie środków zabezpieczających organizację pracy

Nazwisko..... Przyjąłem do wykonania.....

Podpis.....

9. Zezwalam na rozpoczęcie prac:

(zezwolenie może nastąpić po złożeniu podpisów przez osoby wymienione pkt. 8)

.....  
(podpis wypisującego)

.....  
(podpis Przewodniczącego Komisji)

10. Pracę zakończono dnia ..... godz .....

Wykonał .....

11. Stanowisko pracy i jego otoczenia sprawdzono i nie stwierdzono zaniedbań i okoliczności mogących zainicjować pożar.

Stwierdzam odebranie robót

.....

Skontrolował

.....

UWAGA: odbierający przekazuje zezwolenie Przewodniczącemu Komisji celem włączenia do akt.

**INSTRUKCJA BEZPIECZEŃSTWA POŻAROWEGO DLA „PALAC RACZYŃSKICH” I OPRACOWANA 15.12.2016 r.**

Lp	Nazwa budynku, pomieszczenia w którym wykonano prace	Nazwa pomieszczeń (stref) sąsiadujących (w pionie i poziomie)	Data i godzina rozpoczęcia prac, nr zezwolenia	Godzina przeprawa dnia kontroli w toku prac, nazwisko i podpis nadzorującego lub kontrolującego	Uwagi i polecenia wydane podczas kontroli	Data i godzina zakończenia prac	Data i godzina odbioru prac oraz przeprowadzonej kontroli - imiona i nazwiska kontrolujących	Uwagi i podpisy osób przeprowadzających kontrolę i odbiór	Data i godziny kontroli, uwagi oraz podpisy osoby wymienionej protokołu zabezpieczenia prac
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10

**Książka kontroli prac niebezpiecznych pożarowo**



# INSTRUKCJA POSTĘPOWANIA NA WYPADEK POŻARU

## **I. Każdy kto zauważy pożar zobowiązany jest niezwłocznie:**

1. Powiadomić o pożarze osoby znajdujące się w strefie zagrożenia.
2. Telefonicznie lub w inny sposób zawiadomić jednostkę ochrony przeciwpożarowej, podając:
  - gdzie się pali – adres, nazwa obiektu, kondygnacja,
  - co się pali – mieszkanie, piwnica, dach, biuro,
  - czy istnieje zagrożenie życia ludzi,
  - numer telefonu z którego się dzwoni oraz imię i nazwisko (o ile to możliwe, po odłożeniu słuchawki należy chwilę odczekać, by ewentualnie potwierdzić wiarygodność zgłoszenia)
3. Powiadomić właściciela, zarządcę lub służbę o dozorowaniu obiektu.

## **II. AKCJA RATOWNICZO – GAŚNICZA**

1. Do czasu przybycia Straży Pożarnej, kierowanie akcją obejmuje właściciel, zarządca, użytkownik obiektu, terenu lub osoba najbardziej opanowana i energiczna.
2. Równocześnie z alarmowaniem Straży Pożarnej należy przystąpić do akcji ratowniczo - gaśniczej, przy pomocy gaśnic i innego sprzętu gaśniczego będącego na wyposażeniu, znajdującego się w pobliżu, zgodnie z obowiązującymi zasadami.
3. Zachowując spokój i nie dopuszczając do paniki należy ewakuować osoby i mienie ze strefy zagrożenia do wyznaczonego miejsca.
4. Należy udzielić pomocy osobom poszkodowanym i zabezpieczyć ewakuowane mienie.
5. Należy wyłączyć dopływ prądu elektrycznego i gazu do pomieszczeń objętych pożarem lub całego obiektu.  
Nie wolno gasić instalacji urządzeń elektrycznych wodą.
6. Po przybyciu jednostek ratowniczo – gaśniczych kierowanie akcją obejmuje kierownik akcji ratowniczej, który ma prawo żądania niezbędnej pomocy (określone to zostało w odrębnych przepisach) od instytucji państwowych, podmiotów gospodarczych, organizacji społecznych i obywateli.

## **III. ZABEZPIECZENIA POGORZELISKA**

Właściciel, zarządca lub użytkownik budynku lub terenu jest odpowiedzialny za:

- zabezpieczenie miejsca pożaru,
- przystąpienie do uporządkowania pogorzeliska po zakończeniu działalności organów odpowiedzialnych za ustalenie przyczyny powstania i rozprzestrzeniania się pożaru.

## **IV. WYKAZ TELEFONÓW ALARMOWYCH**

- |                                   |          |
|-----------------------------------|----------|
| - Telefon alarmowy                | tel. 112 |
| - Straż Pożarna                   | tel. 998 |
| - Pogotowie Policji               | tel. 997 |
| - Pogotowie Ratunkowe             | tel. 999 |
| - Pogotowie Energetyczne          | tel. 991 |
| - Pogotowie Gazowe                | tel. 992 |
| - Pogotowie wodno – kanalizacyjne | tel. 994 |

#### **V. UWAGI DODATKOWE**

Niniejsza instrukcja jest spełnieniem wymagań rozporządzenia MSWiA z dnia 7 czerwca 2010r. (Dz.U. Nr 109, poz. 719)

INSTRUKCJA ALARMOWA obowiązuje wszystkich pracowników i osoby postronne przebywające na terenie obiektu,terenu lub zakładu jak również mieszkańców budynków wielorodzinnych.



## INSTRUKCJA PRZECIWOPOŻAROWA OGÓLNA

Opracowana w oparciu o Rozporządzenie MSWiA z dnia 07.06.2010 w sprawie ochrony przeciwpożarowej obiektów budowlanych i terenów

**&1.** Osoba fizyczna, osoba prawna, organizacja lub instrukcja korzystająca ze środowiska budynku, obiektu lub terenu zobowiązana jest zabezpieczyć je przed zagrożeniem pożarowym lub innym zagrożeniem, a w szczególności :

- a) przestrzegać przeciwpożarowych wymagań budowlanych, instalacyjnych i technologicznych,
- b) wyposażyć budynek, obiekt lub teren w sprzęt pożarniczy i ratowniczy oraz środki gaśnicze oraz zapewnić konserwację i naprawę tego sprzętu,
- c) zapewnić osobom przebywającym w budynku, obiekcie lub terenie bezpieczeństwo i możliwość ewakuacji,
- d) przygotować budynek, obiekt lub teren do prowadzenia akcji ratowniczej,
- e) ustalić sposoby postępowania na wypadek powstania pożaru, klęski żywiołowej lub innego miejscowego zagrożenia.

**&2.** Pracodawca jest zobowiązany zaznajomić pracowników z:

- a) z przepisami przeciwpożarowymi,
- b) z treścią obowiązujących instrukcji na stanowisku pracy i w zakładzie pracy
- c) z środkami łączności alarmowej na wypadek pożaru,
- d) z rozmieszczeniem, obsługą i działaniem podręcznego sprzętu gaśniczego, sprzętu pożarniczego i ratowniczego.

**&3.** W obiektach na terenach przyległych zabronione jest wykonywanie czynności, mogących spowodować pożar, jego rozprzestrzenienie się, utrudnienie prowadzenia działania ratowniczego lub ewakuacji, a w szczególności takich jak:

1. Używanie otwartego ognia i palenie tytoniu w strefach zagrożonych wybuchem lub pożarem.
2. Używanie instalacji, urządzeń i narzędzi niesprawdzonych technicznie lub w sposób niezgodny z przeznaczeniem albo warunkami ustalonymi przez producenta, jeśli może to przyczynić się do powstania pożaru, wybuchu lub rozprzestrzenienia się ognia.
3. Garażowanie pojazdów silnikowych w obiektach i pomieszczeniach nie przeznaczonych do tego celu, jeżeli nie opróżniono zbiornika paliwa i nie odłączono na stałe zasilania akumulatorowego.
4. Rozgrzewanie za pomocą otwartego ognia smoły i innych materiałów w odległości mniejszej niż 5m od obiektu przyległego do niego składowiska lub placu składowego z materiałami palnymi.
5. Rozpalenie ognisk lub wysypywanie gorącego popiołu i żużla w miejscu umożliwiającym zapalenie się sąsiednich obiektów lub materiałów palnych oraz w odległości mniejszej niż 10m od tych obiektów.
6. Przechowywanie materiałów palnych w odległości mniejszej, niż 0,5m od:
  - a) urządzeń instalacji, których powierzchnie zewnętrzne mogą nagrzewać się do temp. przekr. 373,15K (100st. C),
  - b) linii kablowych o napięciu powyżej 1kV, przewodów uziemiających oraz przewodów



odprowadzających instalacji odgromowej.

7. Użytkowanie elektrycznych urządzeń ogrzewczych ustawionych bezpośrednio na podłożu palnym.

8. Stosowanie na osłony punktów świetlnych materiałów palnych, z wyjątkiem materiałów trudno zapalnych i niezapalnych jeżeli zostaną umieszczone w odległości co najmniej 0,05m od żarówki.

9. Instalowanie opraw oświetleniowych oraz osprzętu instalacji elektrycznych, bezpośrednio na podłożu palnym.

10. Składowanie materiałów palnych na drogach komunikacji ogólnej służącej do ewakuacji, lub umieszczenia przedmiotów na tych drogach w sposób zmniejszających ich szerokość lub wysokość poniżej wymaganych wartości.

11. Ustawienie na klatkach schodowych jakichkolwiek przedmiotów utrudniających ewakuację.

12. Zamykanie drzwi ewakuacyjnych w sposób uniemożliwiający ich natychmiastowe użycie.

13. Uniemożliwianie lub ograniczanie dostępu do:

- a) gaśnic i urządzeń przeciwpożarowych,
- b) przeciwwybuchowych urządzeń odciążających,
- c) urządzeń uruchamiających instalacje gaśnicze i sterujących takimi instalacjami, oraz innymi instalacjami wpływającymi na stan bezpieczeństwa pożarowego obiektu,
- d) wyjść ewakuacyjnych albo okien dla ekip ratowniczych,
- e) wyłączników i tablic rozdzielczych prądu elektrycznego oraz kurków głównych instalacji gazowej.

14. Napełnianie gazem płynnym butli na stacjach paliw, stacjach gazu płynnego i innych obiektach nieprzeznaczonych do tego celu oraz nieumieszczanie na stacji na odmierzaczu gazu płynnego informacji o nienapełnianiu butli.

#### **&4. Właściciele, zarządcy lub użytkownicy budynków z wyjątkiem budynków mieszkalnych, jednorodzinnych, są zobowiązani do :**

1. Utrzymywania urządzeń przeciwpożarowych i gaśnic w stanie pełnej sprawności technicznej i funkcjonalnej.
2. Wyposażenie obiektu w przeciwpożarowy wyłącznik prądu.
3. Umieszczanie w miejscach widocznych instrukcje postępowania na wypadek pożaru wraz z wykazem telefonów alarmowych.
4. Oznakowanie zgodnie z Polskimi Normami dotyczącymi znaków bezpieczeństwa :
  - a) dróg ewakuacyjnych, pomieszczeń gdzie wymagane są dwa wyjścia ewakuacyjne wyjść ewakuacyjnych ( z wyłączeniem budynków mieszkalnych ),
  - b) miejsc usytuowania urządzeń przeciwpożarowych i gaśnic,
  - c) elementów sterujących urządzeniami przeciwpożarowymi,
  - d) miejsc usytuowania przeciwpożarowych wyłączników prądu, kurków głównych instalacji gazowej oraz materiałów niebezpiecznych pożarowo,
  - e) pomieszczeń, w których występują materiały niebezpieczne pożarowo,
  - f) drabin ewakuacyjnych, rękawów ratowniczych, miejsc zbiórki do ewakuacji, miejsc lokalizacji kluczy do wyjść ewakuacyjnych.



**&5. Właściciele , zarządcy lub użytkownicy obiektów lub ich części stanowiących odrębną strefę pożarową , przeznaczonych do wykonywania funkcji użyteczności publicznej, zamieszkania zbiorowego, produkcyjnych, magazynowych oraz inwentarskich, opracowują instrukcję bezpieczeństwa pożarowego zawierające:**

1. Warunki ochrony przeciwpożarowej wynikające z funkcji obiektu lub pomieszczeń .
2. Sposób poddawania przeglądom technicznym i czynnościami konserwacyjnym stosowanych urządzeń przeciwpożarowych i gaśnic.
3. Sposoby postępowania na wypadek pożaru i innego miejscowego zagrożenia.
4. Sposoby wykonywania prac niebezpiecznych pożarowo.
5. Sposoby praktycznego sprawdzania organizacji i warunków ewakuacji ludzi (dotyczy obiektów w których jest strefa pożarowa przeznaczona dla ponad 50 osób będących stałymi użytkownikami) co najmniej raz na 2 lata.
6. Sposoby zaznajamiania użytkowników obiektu z treścią instrukcji oraz przepisami przeciwpożarowymi.

**& 6. Właściciel, zarządca lub użytkownik budynku, obiektu lub terenu ponosi odpowiedzialność za naruszenie przepisów przeciwpożarowych, w trybie i na zasadach określonych w innych przepisach .**

TELEFON ALARMOWY tel. 112  
STRAŻ POŻARNA tel. 998

## INSTRUKCJA WYKONYWANIA PRAC NIEBEZPIECZNYCH POŻAROWO OPRACOWANA W OPARCIU O ROZPORZĄDZENIE MSWiA Z DNIA 07.06.2010 W SPRAWIE OCHRONY PRZECIWOŻAROWEJ OBIEKTÓW BUDOWLANYCH I TERENÓW

- 1 . Przez prace niebezpieczne pożarowo rozumie się przede wszystkim prace wykonywane przy użyciu ognia otwartego (spawanie gazowe i elektryczne, cięcie , lutowanie zgrzewanie itp.)
- 2 . Prace niebezpieczne pożarowo, prowadzone poza wyznaczonym na stałe do tego celu miejscem (np. prace remontowo-budowlane), prowadzone wewnątrz obiektów, na przyległych do nich terenach oraz placach składowych , należy prowadzić w sposób uniemożliwiający powstanie pożaru lub wybuchu
- 3 . Przed rozpoczęciem prac właściciel, zarządca oraz wykonawca prac jest obowiązany :
  - ocenić zagrożenie pożarowe w rejonie, w którym prace będą wykonywane
  - ustalić rodzaj przedsięwzięć mających na celu niedopuszczenie do powstania i rozprzestrzenienia się pożaru lub wybuchu .
  - wskazać pisemnie osoby odpowiedzialne za zabezpieczenie miejsca pracy, za przebieg oraz zabezpieczenie miejsca po zakończeniu .
- 4 . Rozpoczęcie prac niebezpiecznych pożarowo może nastąpić wyłącznie po uzyskaniu przez wykonawcę pisemnego zezwolenia na ich przeprowadzenie .
- 5 . Przy wykonywaniu prac należy przestrzegać następujących zasad :
  - a ) wszystkie materiały palne występujące w miejscu wykonywania prac oraz w rejonach przyległych , w tym również elementy konstrukcji budynku i znajdujących się w nim instalacji technicznych , należy zabezpieczyć przed zapaleniem ,
  - b ) prace niebezpieczne pożarowo w pomieszczeniach, urządzeniach zagrożonych wybuchem lub w pomieszczeniach, w których wcześniej wykonywano inne prace związane z użyciem łatwo zapalnych cieczy lub palnych gazów mogą być prowadzone wyłącznie wtedy, gdy stężenie par cieczy lub gazów w mieszaninie z powietrzem w miejscu wykonywania prac nie przekracza 10 % ich dolnej granicy wybuchowości,
  - c ) w miejscu wykonywania prac powinien znajdować się podręczny sprzęt gaśniczy w ilości umożliwiającej likwidację wszelkich źródeł pożaru,
  - d ) po zakończeniu prac należy poddać kontroli miejsce w którym prace były wykonywane oraz rejony przyległe.
  - e ) prace pożarowo niebezpieczne mogą być wykonywane wyłącznie przez osoby do tego upoważnione , posiadające odpowiednie kwalifikacje .
  - f ) właściciel, zarządca, użytkownik obiektu jest obowiązany przed rozpoczęciem prac zapoznać wyznaczone osoby z zagrożeniami pożarowymi występującymi w rejonie wykonywania prac oraz z rodzajem przedsięwzięć mających na celu niedopuszczenie do powstania pożaru lub wybuchu
  - g ) sprzęt i urządzenia używane do wykonywania prac powinny być sprawne technicznie i zabezpieczone przed możliwością wywołania pożaru .
- 6 ) Ustalenia organizacyjne :
  - a ) najemcy i dzierżawcy pomieszczeń , budynków , chcący wykonać prace



pożarowo niebezpieczne powinni otrzymać zgodę od właściciela budynku

b) zapis o odpowiedzialności wykonawcy prac za bezpieczne pod względem przeciwpożarowym przeprowadzenie prac powinien znaleźć się w umowie, a jeżeli prace wykonywane są w trybie zlecenia bez umownego w oddzielnym oświadczeniu, a fakt przyjęcia do wiadomości przez wykonawcę tego zapisu powinien być potwierdzony czytelnym podpisem,

c) w dokumentach w/w powinna być zawarta data rozpoczęcia i zakończenia prac niebezpiecznych pożarowo

7) Pracownicy, osoby wykonujące prace pożarowo niebezpieczne lub dzierżawcy i najemcy nie przestrzegający przepisów przeciwpożarowych podlegają sankcją kodeksu karnego i kodeksu wykroczeń.

## PIERWSZA POMOC W NAGŁYCH WYPADKACH

Życie poszkodowanego w wypadku przy pracy lub powstałego w innych okolicznościach bardzo często zależy od postawy ratujących oraz znajomości udzielenia pierwszej pomocy i ich energii. Obowiązek ten spoczywa na bezpośrednim przełożonym – brygadziście, mistrzu i kierowniku oraz na osobach znajdujących się w otoczeniu osoby poszkodowanej. Osoby udzielające pierwszej pomocy nie powinny obawiać się odpowiedzialności karnej za niewłaściwe jej udzielenie. Przed prawem odpowiada tylko ta osoba, która tej pomocy nie udzieliła, bądź mogła to uczynić bez narażania siebie i innych osób ratujących poszkodowanego.

### ZALECA SIĘ STOSOWANIE JEDNORAZOWYCH RĘKAWICZEK PRZEZ UDZIELAJĄCYCH POMOCY

1. PRZENOSZENIE POSZKODOWANEGO ; ciężko poszkodowanego należy przenieść taki sposób, aby nie sprawiać bólu i nie spowodować pogorszenia jego stanu. Przenosić powinny trzy osoby ustawienie z jednej strony, lub dwie osoby i trzecia ze strony przeciwnej pośrodku.

Przyklękają na lewe kolano i wsuwają obie dłonie pod ciało poszkodowanego: jedna osoba – pod głowę i plecy, druga – pod krzyż i miednicę, trzecia – pod uda i podudzia przy czym jednocześnie podnoszą chorego opierając go o prawe kolano, a następnie podnoszą do góry i składają go na nosze wysłane kocem.

2. OPATRYWANIE RAN ; udzielający pomocy powinni przede wszystkim dokładnie umyć ręce wodą z mydłem lub spirytusem czystym, lub przynajmniej zajadynować swoje palce. Dotykanie ran rękami nawet jest niedozwolone. Rany nie wolno przemywać wodą, środkami leczniczymi, zasypywać proszkami i smarować maściami, gdyż utrudniają one gojenie i przenoszą brud z powierzchni skóry do rany i mogą wywołać zakażenie. Na ranę nakładamy wyjałowiony materiał z pakietu opatrunkowego i nie należy dotykać go rękami na powierzchni, a tylko chwycić za jego obrzeża, który przykładamy na ranę i owijamy bandażem. Oczyszczenie ran z brudu, ziemi itp. należy do lekarza.

3. TAMOWANIE KRWOTOKÓW ; w przypadku nacięcia, przebicia naczyń kończyn górnych i dolnych (rąk, nóg i stóp) należy kończyny górne zranione podnieść do góry i na ranę przyłożyć wyjałowiony opatrunek i mocno przyciskać w ciągu 4-5 minut nie dotykając rany palcami. Kiedy krwawienie ustaje, należy przyłożyć jeszcze jeden opatrunek lub kawałek waty i ranę mocno owinąć bandażem.

KRWOTOK Z DOLNYCH KOŃCZYN wstrzymuje się przyciskając tętnicę biodrową do kości miednicowej a ze stopy – przyciskać tętnicę znajdującą się na grzbiecie stopy. Na kończyny dolne nakładamy wyjałowiony opatrunek i podnosimy do góry.

W PRZYPADKU KRWOTOKU Z NOSA –poszkodowanego należy położyć lub posadzić odchyliwszy mu lekko głowę ku tyłowi, rozpiąć kołnierz, nałożyć okład z zimnej wody, włożyć do nosa kawałek wyjałowionej gazy oraz uciskać nos palcami. Gazę umoczyć w wodzie utlenionej.



KRWOTOKI Z RAN TWARZY –poszkodowanego wstrzymuje się przyciskając tętnicę szczękową do dolnego brzegu szczęki .

KRWOTOKI Z CZOŁA I SKRONI – wstrzymuje się poprzez przyciskanie tętnicy skroniowej z przodu ucha

KRWAWIENIE Z DUŻYCH RAN GŁOWY –wstrzymuje się przyciskając tętnicę do kręgów szyi, a z dołu pachowego i z barków przyciskając tętnicę podobojczykową do kości w dole nadobojczykowym

NA PRZEDRAMIENIU – przyciska się tętnicę ramieniową pośrodku ramienia od strony wewnętrznej. Po udzieleniu pierwszej pomocy, poszkodowanych z uszkodzonymi tętnicami należy przewieźć do Stacji Pogotowia Ratunkowego .

4. ZŁAMANIA KOŚCI – dzielimy na zamknięte i otwarte

ZŁAMANIA CZASZKI na skutek upadku na głowę lub uderzenia w głowę .Objawy nieprzytomności to utrata przytomności oraz krwawienie z uszu i ust. Zimny okład na głowę, przenieść na noszach, kocu, płaszczu itp. zapewnić spokój i skierować do szpitala.

ZŁAMANIE KRĘGOSŁUPA – silny ból w kręgosłupie niemożność poruszania plecami. Podsunąć deskę o długości większej niż uszkodzony, aby przy przenoszeniu nie nastąpiło przeginięcie tułowia i uszkodzenie rdzenia kręgowego .

ZŁAMANIE I ZWICHNIĘCIE OBOJCZYKA – objawia się bólem i znacznym obrzękiem w okolicach obojczyka. Włożyć do dołu pachowego zwitek waty, zgiąć rękę pod kątem prostym, zawiesić na temblaku zrobionym z chustki i na uszkodzone miejsce nałożyć zimny okład

ZŁAMANIE ŻEBER – objawia się silnym bólem przy oddychaniu, kaszlu, kichaniu i przy ruchach. Mocno obandażować klatkę piersiową lub dobrze ściągnąć ręcznikiem podczas wydechu W przypadku stłuczenia lub zwichnięcia stosować zimne okłady z wody i mocno zabandażować. Miejsca stłuczonego nie jodynować, rozcierać lub smarować maściami.

ZŁAMANIE KOŃCZYN GÓRNYCH I DOLNYCH – w przypadku ręki należy ją unieruchomić za pomocą deski lub szyny tak aby dwa sąsiadujące stawy uległy unieruchomieniu zawiesić na temblaku i przymocować do tułowia

Przy złamaniu palców u rąk należy przymocować deseczkę na szerokość dłoni, zabandażować. Długość deseczki powinna być do końca palców do końca przedramienia.

Złamanie kończyn dolnych - należy unieruchomić na desce, na odcinku od pięty poza miednicę.

5 . USUWANIE OBCYCH CIAŁ Z OKA : przemyć oko czystą wodą .

Nie wolno trzeć oczu . Usuwanie obcych ciał z oczu dokonuje lekarz .

6. W PRZYPADKU OBRAŻEŃ BRZUCHA Z TOWARZYSZĄCYM OMDLENIEM I RAŻĄCEJ BLADOŚCI na twarzy i silnych bólów, należy natychmiast wezwać pogotowie ratunkowe w celu szybkiego przewiezienia poszkodowanego do szpitala, gdyż mogło zaistnieć uszkodzenie organów wewnętrznych (krwotok wewnętrzny).



7. OPARZENIA CIEPLNE: I stopnia należy obmyć skórę zimną wodą lub spirytusem czystym rektyfikowanym i nałożyć wyjałowiony opatrunek.

W przypadkach ciężkich oparzeń II i III stopnia nie wolno dotykać rękami ani smarować olejami, maściami, wazeliną itp. Miejsca oparzeń pokryć wyjałowionym opatrunkiem. Pęcherzy nie należy rozcinać, ani też usuwać z rany ciał obcych, zdzierać części ubrań przylegających do rany, lecz obciąć odzież ostrymi nożyczkami wokoło miejsca przylegania, aby nie uszkodzić skóry i stworzenia możliwości zakażenia. Poszkodowanych z ciężkimi oparzeniami ciała szybko skierować do szpitala .

8. OPARZENIA CHEMICZNE : kwasami stężonymi (siarkowym, azotowym, solnym) i ługami żrącymi ( sodą kaustyczną, bielidłami, niegaszonym wapnem itp. ) miejsca oparzone należy niezwłocznie przemywać strumieniem bieżącej wody z kranu czerpalnego. Po dokładnym obmyciu wodą na miejsca oparzone nałożyć wyjałowiony opatrunek .

9. ZATRUCIA GAZAMI I TRUJĄCYMI PARAMI : poszkodowanych wskutek wchłonięcia przez drogi oddechowe trujących gazów i par, dymów itp. Należy natychmiast wynieść z zatrutego pomieszczenia na świeże powietrze , rozluźnić wszystkie części ubrania i przykryć kocami przed utratą ciepła i nadmiernym oziębieniem ciała. Wstrzymanie oddechu następuje przy zatruciach tlenkiem węgla, siarkowodorem, cyjanowodorem , benzenem i innymi węglowodorami aromatycznymi i pochodnymi, które działają bezpośrednio na ośrodkowy układ nerwowy i działają dusząco, przez zahamowanie dostawy tlenu z płuc do tkanek .

Należy zastosować sztuczne oddychanie metodą Emersena-Howarda

„usta-usta”. Metody tej nie stosuje się przy zatruciach benzenem .

W przypadku zatrucia przez przewód pokarmowy, podstawowym zabiegiem jest wywołanie wymiotów (z wyjątkiem połknięcia substancji żrących –kwasy, ługi i u chorych nieprzytomnych ) przez podanie do wypicia słonej wody ( kopiasta łyżka soli kuchennej na jedną szklankę wody )i w następującej kolejności drażnienie tylnej ściany gardła palcem

lub łyżeczką .

W przypadku zatrucia przez skórę , jak aniliną , nitrobenzenem , etyliną i pochodnymi , należy skórę zmywać bieżącą wodą , bez użycia gąbki i szmatki , tak by strumień wody ze spłukaną trucizną nie skaził zdrowych części ciała .

Oparzone oczy spłukujemy strumieniem letniej wody. Wody nie stosujemy przy oparzeniach wapnem niegaszonym. We wszystkich przypadkach zatruc, poszkodowanych należy skierować do przychodni specjalistycznych .

10. UDAR CIEPLNY: występuje w pomieszczeniach o bardzo wysokiej temperaturze i wilgotności ,tj. powyżej 40°C i wilgotności 75%. W tych warunkach występuje zamroczenie, utrata przytomności ,nadmierne pocenie, przyspieszone oddychanie, wargi lekko sine, kończyny chłodne, słabo wyczuwalne tętno, mięśnie zwiotczałe i inne dolegliwości .W tym celu należy chorego wynieść z pomieszczenia ,na głowę położyć zimny kompres lub lód ,podać do picia chłodne płyny, zastosować ,w razie bezdechu



sztuczne oddychanie(16-20 razy na minutę)do momentu, kiedy chory zacznie oddychać. Chorego należy przewieźć do szpitala.

11. OMDLENIA: stanowią nagłą i krótkotrwałą utratę przytomności, spowodowaną przejściowym niedokrwieniem mózgu. Podstawowymi objawami są: blednięcie, pocenie się, osłabienie, powstające z wielu przyczyn osobistych i znacznego wysiłku przy pracy. W tym celu należy wynieść chorego z pomieszczenia pracy, rozluźnić ubranie, skropić twarz zimną wodą i położyć chłodny kompres na czole. Osobie nieprzytomnej ni wolno podawać żadnych płynów (może się zachłysnąć).W przypadku wystąpienia innych dolegliwości, należy chorego skierować do szpitala.

12. ODMROŻENIA: występują w trzech stopniach tj. od lekkich do ciężkich. Lekkie odmrożenia charakteryzują się uczuciem palenia i kłucia w miejscu odmrożenia, blednięcie i utratą czucia. W tym celu należy zastosować ciepłe (lecz nie gorące) kąpiele i ostrożnie rozcierać miejsca sucha i czysta ręką. Nie wolno rozcierać brudnymi szmatami lub śniegiem.

Przy odmrożeniach II stopnia miejsca odmrożenia są ciemnoczerwone lub sine, tworzą się pęcherze wypełnione przezroczystym lub lekko krwistym płynem. Nie należy moczyć ani rozcierać odmrożonych miejsc ani przekłuwać pęcherzy. Chorego szybko przewieźć do szpitala.

Odmrożenia III stopnia są czerwono sine lub fioletowe i następuje obumarcie skóry, pozbawienie czucia i silny ból. W tym celu należy ogrzać chorego i podać środki przeciwbólowe oraz przykryć miejsca odmrożenia jałowym opatrunkiem i szybko przewieźć do szpitala.

13. PORAŻENIA PRĄDEM ELEKTRYCZNYM: uwolnić porażonego spod działania prądu przez wyłączenia napięcia, przecięcie przewodów lub odciągnięcie porażonego. Czynności te należy wykonywać w sposób zabezpieczający ratującego przed porażeniem wolno porażonego znajdującego się pod napięciem dotykać gołą ręką względnie chwytać za mokra odzież. Gdy uszkodzony jest nieprzytomny należy sprawdzić, czy oddycha i czy wyczuwalne jest tętno na jednej z tętnic szyjnych. Gdy porażony nie oddycha, ale wyczuwalne jest tętno należy sprawdzić drożność dróg oddechowych i zastosować sztuczne oddychanie. Jeżeli porażony nie oddycha i nie wyczuwalne jest tętno należy sprawdzić drożność dróg oddechowych i zastosować sztuczne oddychanie i masaż zewnętrzny serca. Zabiegi te wykonuje się aż do przybycia lekarza względnie do momentu odzyskania świadomości przez porażonego.

14. NAPAD PADACZKOWY(epilepsja):objawia się silnymi drgawkami ciała, utrata przytomności ,piana na ustach, samowolnym oddaniem moczu .Chorego położyć na wznak, podłożyć pod głowę koc, między zęby włożyć wałeczek z chusteczki lub ręcznika, rozluźnić ubranie i po napadzie pozostawić w spokoju.

**UWAGA: W KAŻDYM PRZYPADKU, GDY POSZKODOWANY JEST NIEPRZYTOMNY, ALE MA ZACHOWANE TĘTNO I ODDECH NALEŻY**



UŁOŻYĆ GO W POZYCJI BEZPIECZNEJ NA BOKU.  
INSTRUKCJA PRZECIWOŻAROWA DLA POMIESZCZEŃ  
ADMINISTRACYJNO-BIUROWYCH

OPRACOWANA W OPARCIU O ROZPORZĄDZENIE  
MSWiA Z DNIA 07.06.2010 W SPRAWIE OCHRONY PRZECIWOŻAROWEJ  
OBIEKTÓW BUDOWLANYCH I TERENÓW

1. W obiektach oraz terenach przyległych do nich jest ZABRONIONE wykonywanie czynności które mogą spowodować pożar, jego rozprzestrzenianie się, utrudnienie działań ratowniczych lub ewakuacyjnych ,a w szczególności :

●Używanie otwartego ognia i palenie tytoniu w strefach zagrożonych pożarem

●Przechowywanie materiałów palnych w odległości mniejszej niż m od :

a)urządzeń i instalacji, których powierzchnie zewnętrzne mogą nagrzać się do temperatury przekraczającej 100°C,

b)przewodów uziemiających.

3. Użytkowanie elektrycznych urządzeń ogrzewczych ustawionych bezpośrednio na podłożu palnym z wyjątkiem urządzeń eksploatowanych zgodnie z warunkami określonymi przez producenta.

4. Instalowanie opraw oświetleniowych oraz sprzętu instalacji elektrycznej jak: wyłączniki, przełączniki, gniazda wtykowe, bezpośrednio na podłożu palnym.

5. Przeciążenie instalacji elektrycznej poprzez podłączenie wielu odbiorników oraz wstawianie bezpieczników.

6. Dokonywanie wszelkich przeróbek, napraw instalacji elektrycznych i gazowych przez osoby do tego nieupoważnione.

7. Składowanie materiałów palnych na drogach komunikacji ogólnej służących ewakuacji.

8. Ustawianie na klatkach schodowych jakichkolwiek przedmiotów utrudniających ewakuację.

9. Zamykanie drzwi ewakuacyjnych w sposób uniemożliwiający ich natychmiastowe użycie.

10. Uniemożliwianie lub ograniczenie dostępu do:

a)urządzeń przeciwpożarowych takich jak: urządzenia gaśnicze, instalacje sygnalizacyjno-alarmowe, hydranty, suche piony, klapy przeciwpożarowe, dymowe oraz urządzeń ich uruchamiających,

b)wyjść ewakuacyjnych,

c)wyłączników i tablic rozdzielczych prądu elektrycznego oraz głównych zaworów gazu.

11. Składowanie i przechowywanie materiałów pożarowo-niebezpiecznych w pomieszczeniach piwnicznych, na poddaszach i strychach, w obrębie klatek schodowych i korytarzy oraz innych pomieszczeń ogólnie dostępnych jak również loggiach, balkonach i tarasach.

12. Zastawianie, zawężanie dróg dojazdowych do budynku.

13. Garażowanie pojazdów silnikowych w obiektach i pomieszczeniach nie przeznaczonych do tego celu.



## II. Właściciele, zarządcy lub użytkownicy budynków są zobowiązani do:

1. Umieszczania w miejscach widocznych wykazu telefonów alarmowych na wypadek pożaru.
2. Oznakowania zgodnie z PN dróg, wyjść i kierunków ewakuacji, miejsc i usytuowania urządzeń przeciwpożarowych, lokalizacji przeciwpożarowych wyłączników prądu, głównych zaworów gazu oraz pomieszczeń z materiałami pożarowo niebezpiecznymi.
3. Wyposażenie obiektu w podręczny sprzęt gaśniczy w wymaganej ilości stosując następujące zasady:
  - a) sprzęt powinien być umieszczony w miejscach łatwo dostępnych i widocznych, przy wejściach i klatkach schodowych, przy wyjściach na zewnątrz pomieszczeń,
  - b) w obiektach wielokondygnacyjnych sprzęt należy umieszczać w tych samych miejscach na każdej kondygnacji,
  - c) do sprzętu powinien być zapewniony dostęp o szerokości co najmniej 1m,
  - d) sprzęt umieszczać w miejscach nie narażonych na uszkodzenia mechaniczne i działanie źródeł ciepła,
  - e) odległość dojścia do sprzętu nie powinna być większa niż 30m.
4. Konserwowania w/w sprzętu oraz instalacji elektrycznej, odgromowej, przeciwpożarowej, oddymiającej, wentylacyjnej itp.
5. Zapewnienia warunków ewakuacji, dojazdów przeciwpożarowych do budynków, zaopatrzenia wodnego do celów gaśniczych.
6. Zaznajomienie pracowników z przepisami przeciwpożarowymi w tym zasadami obsługi podręcznego sprzętu gaśniczego oraz zachowania się i postępowania w przypadku powstania pożaru lub innego, mniejszego zagrożenia.
7. Zabezpieczenia miejsca wykonywania prac pożarowo niebezpiecznych, wykonywanych przez osoby posiadające odpowiednie kwalifikacje.

## INSTRUKCJA ALARMOWANIA W PRZYPADKU ZGŁASZANIA O PODŁOŻENIU LUB ZNALEZIENIU ŁADUNKU NIEBEZPIECZNEGO W OBIEKCIE

### ALARMOWANIE

Osoba, która przyjęła zgłoszenie o podłożeniu ładunku wybuchowego, albo zauważyła w obiekcie przedmiot niewiadomego pochodzenia mogący być ładunkiem wybuchowym, jest obowiązana o tym zawiadomić:

- Osobę nadzorującą obiekt
- Policję - tel. 997

Zawiadamiając Policję należy podać:

- treść rozmowy ze zgłaszającym o podłożeniu ładunku wybuchowego, którą należy prowadzić wg wskazówek załączonych do instrukcji,
- miejsce i opis zlokalizowanego przedmiotu, który może być ładunkiem wybuchowym,
- numer telefonu.

### AKCJA POSZUKIWAWCZA ŁADUNKU WYBUCHOWEGO PO UZYSKANIU INFORMACJI O JEGO PODŁOŻENIU.

Do czasu przybycia Policji akcją kieruje osoba nadzorująca obiekt, a w czasie jego nieobecności osoba przez niego upoważniona.

Kierujący akcją zarządza, aby użytkownicy pomieszczeń dokonali sprawdzenia, czy w tych pomieszczeniach znajdują się:

- przedmioty, rzeczy, urządzenia, paczki, itp. których wcześniej nie było i nie wniesli ich użytkownicy pomieszczeń (a mogły być wniesione, pozostawione przez inne osoby),
- ślady przemieszczania elementów wyposażenia pomieszczeń,
- zmiany w wyglądzie zewnętrznym przedmiotów, rzeczy, urządzeń, które przedtem w pomieszczeniu były oraz emitowane z nich sygnały (np. dźwięki mechanizmów zegarowych, świecące elementy elektroniczne, itp.).
- Pomieszczenia ogólnodostępne takie jak: korytarze, klatki schodowe, hale, windy, toalety, piwnice, strychy, itp. oraz najbliższe otoczenie zewnętrzne obiektu powinno być sprawdzone przez pracowników obsługi administracyjnej lub inny personel.
- Zlokalizowanych przedmiotów, rzeczy, urządzeń, których - w ocenie użytkowników obiektu - przedtem nie było a zachodzi podejrzenie, iż mogą to być ładunki wybuchowe, nie wolno dotykać. O ich umiejscowieniu należy natychmiast powiadomić osobę nadzorującą obiekt i Policję.
- W przypadku, gdy użytkownicy pomieszczeń faktycznie stwierdza obecność przedmiotów (rzeczy, urządzeń), których wcześniej nie było lub zmiany w wyglądzie i usytuowaniu przedmiotów, rzeczy, urządzeń stale znajdujących się w tych pomieszczeniach), należy domniemywać, iż pojawienie się tych przedmiotów lub zmiany w ich wyglądzie i usytuowaniu mogły nastąpić na skutek działania sprawcy podłożenia ładunku wybuchowego. W tej sytuacji osoba nadzorująca obiekt może wydać decyzję ewakuacji osób z zagrożonego obiektu przed przybyciem Policji.
- Należy zachować spokój, opanowanie, aby nie dopuścić do przejawów paniki.



## AKCJA ROZPOZNAWCZO - NEUTRALIZACYJNA ZLOKALIZOWANYCH ŁADUNKÓW WYBUCHOWYCH.

- 1) Po przybyciu do obiektu policjanta lub policyjnej grupy interwencyjnej, osoba nadzorująca obiekt powinien przekazać im wszelkie informacje, dotyczące zdarzenia oraz wskazać miejsca zlokalizowanych przedmiotów, rzeczy, urządzeń obcego pochodzenia i punkty newralgiczne w obiekcie.
- 2) Policjant lub dowódca grupy policjantów przejmuje kierowanie akcją, a osobę nadzorującą obiekt winien udzielić mu wszechstronnej pomocy podczas jej prowadzenia.
- 3) Na wniosek policjanta kierującego akcją osoba nadzorująca obiekt podejmuje i wydaje decyzję o ewakuacji osób z obiektu, o ile wcześniej to nie nastąpiło.
- 4) Identyfikacją i rozpoznawaniem zlokalizowanych przedmiotów, rzeczy, urządzeń obcych oraz neutralizowaniem ewentualnie podłożonych ładunków wybuchowych zajmują się uprawnione i wyspecjalizowane ogniwa organizacyjne Policji, przy wykorzystaniu specjalistycznych środków technicznych.

### POSTANOWIENIA KOŃCOWE:

- Osobom przyjmującym zgłoszenia o podłożeniu ładunków wybuchowych oraz Osobie nadzorującej obiektem nie wolno lekceważyć żadnej informacji na ten temat i każdorazowo powinni powiadomić o tym Policję, która z urzędu dokonuje sprawdzenia wiarygodności każdego zgłoszenia.
- Osoba nadzorująca obiekt powinien na bieżąco organizować szkolenie personelu w zakresie niniejszej instrukcji oraz winien dysponować planami ewakuacji i architektonicznym obiektem, w tym rozmieszczenia punktów newralgicznych takich jak węzły energetyczne i wodne, które udostępnia na każde żądanie policjanta kierującego akcją. Policja udziela pomocy w realizacji takiego szkolenia.
- Z treścią niniejszej instrukcji należy zapoznać wszystkich pracowników.
- Osoba nadzorująca obiekt winien podejmować wszelkie kroki zmierzające do fizycznej ochrony obiektu, uniemożliwiającej podkładanie w nim ładunków wybuchowych.

## WSKAZÓWKI DO PROWADZENIA ROZMOWY ZE ZGŁASZAJĄCYM O PODŁOŻENIU 'NIEBEZPIECZNEGO ŁADUNKU'

Rozmowę prowadzić spokojnie i uprzejmie. Rozmówca (osoba, która odbiera informację) powinna starać się podtrzymać rozmowę przedłużając czas jej trwania. W trakcie rozmowy dążyć do uzyskania możliwie największej liczby informacji o zgłaszającym i posiadanej przez niego wiedzy o terenie lub obiekcie zamachu oraz podłożeniu niebezpiecznego ładunku.

W tym celu zadawać pytania typu:

1. dlaczego została podłożona ?
2. jak ona wygląda ?
3. jakiego rodzaju jest ?
4. gdzie jest w tej chwili ?
5. kiedy nastąpi kulminacyjny moment ?

Pytania powyższe i inne uzależnione będą od konkretnej sytuacji.

Zgłaszającemu uświadomić możliwość spowodowania śmierci lub zranień osób postronnych w wyniku wybuchu.

### TREŚĆ ZGŁOSZENIA:

PLEĆ I WIEK

ZGŁASZAJĄCEGO .....

DATA I GODZINA

ZGŁOSZENIA .....

GŁOS I JEZYK

ZGŁASZAJĄCEGO .....

ODGŁOSY W TLE

ROZMOWY .....

UWAGI DODATKOWE .....

### POINFORMOWAĆ NATYCHMIAST:

- POLICJĘ TEL 997
- OSOBĘ NADZORUJĄCĄ OBIEKT



## INSTRUKCJA POSTĘPOWANIA W PRZYPADKACH ZAGROŻENIA ŻYCIA, ZDROWIA LUB MIENIA

### - OCENA ZAGROŻENIA

Możliwe zagrożenia:

- skażenie promieniotwórcze
- skażenie niebezpiecznymi substancjami chemicznymi /NSCH/ w wyniku awarii technicznej lub zniszczenia zbiorników, instalacji w zakładach stosujących lub przechowujących te substancje:
- katastrofa budowlana,
- pożar punktowy, blokowy, przestrzenny,
- atak terrorystyczny, bioterrorystyczny, rabunkowy.
- inne np. zgruzowanie budynku poprzez trzęsienie ziemi, katastrofę lotniczą itp.

Duże zagęszczenie sieci energetycznych, gazowej, ciepłowniczej, wodociągów, łączności stwarza prawdopodobieństwo powstania awarii w rejonie obiektu i w samym obiekcie.

Zainteresowanie grup przestępczych, szaleńców i terrorystów siedzibami różnych instytucji, obiektów użyteczności publicznej, należy do najpoważniejszych zagrożeń dnia dzisiejszego, dlatego też należy być przygotowanym do zminimalizowania ewentualnych strat w ludziach i mieniu w sytuacjach ekstremalnych.

### - SPRAWDZANIE POMIESZCZEŃ.

**Codziennie przed rozpoczęciem pracy** należy sprawdzić pomieszczenie. Sprawdzenia pomieszczeń dokonywać w celu ustalenia czy w tych pomieszczeniach nie znajdują się:

- przedmioty, rzeczy, paczki, torebki, reklamówki z zawartością, urządzenia, których wcześniej nie było i nie wnieśli ich użytkownicy pomieszczeń a mogły być wniesione i celowo pozostawione przez inne osoby,
- ślady przemieszczania urządzeń, aparatury lub elementów wyposażenia pomieszczeń,
- zmiany w wyglądzie zewnętrznym przedmiotów, urządzeń, które wcześniej były w pomieszczeniu oraz czy nie emitowane są nietypowe dźwięki poprzez mechanizmy zegarowe, świecące elementy elektroniczne itp.

W przypadku gdy sprawdzający stwierdza obecność przedmiotów, rzeczy, urządzeń, których wcześniej nie było lub zauważy zmiany w wyglądzie i usytuowaniu przedmiotów na stałe znajdujących się w pomieszczeniach, należy domniemywać, iż mogą być efektem działania osób, którym zależy na stworzeniu zagrożenia dla środowiska i otoczenia.

W takiej sytuacji należy natychmiast powiadomić bezpośredniego przełożonego a w razie jego nieobecności Osobę nadzorującą obiekt lub osobę zastępującą.



## ZASADY POSTĘPOWANIA W PRZYPADKU ZAGROŻENIA.

### 1. Otrzymanie anonimowego telefonu o podłożeniu ładunku niebezpiecznego

Źródłem uzyskania, otrzymania informacji o zagrożeniu mogą być:

- a) list, ulotka;
- b) rozmowa telefoniczna;
- c) bezpośrednia rozmowa ustna;
- d) podejrzenie powzięte przez pracownika na podstawie obserwacji osób oraz pozostawionych bez opieki paczek, teczek, reklamówek itp.;
- e) sygnały alarmowe /syreny/ przekazywane w systemie wczesnego ostrzegania
- f) komunikaty przekazywane przez środki masowego przekazu lokalne i państwowe
- g) komunikaty przekazywane przez ruchome rozgłośnie / policja, straż pożarna, straż miejska itp.

### PRACOWNIK PRZYJMĄCY INFORMACJĘ O PODŁOŻONYM ŁADUNKU NIEBEZPIECZNYM POWINIEN:

- w czasie rozmowy bezpośredniej lub telefonicznej wykazać opanowanie oraz dążyć do uzyskania możliwie największej ilości szczegółów dotyczących zarówno zagrożenia jak i osoby przekazującej informacje. Najmniejszy szczegół lub przedłużenie czasu rozmowy mogą mieć istotny wpływ na skuteczne postępowanie dochodzeniowe;
- uzyskaną informację przekazać - natychmiast Policji, a następnie za pośrednictwem dostępnych środków łączności osobiście Osobie nadzorującej obiektem lub osobie zastępującej, podając treść informacji oraz miejsce, czas i źródło jej uzyskania;

### Otrzymanie podłożenie listu, paczki, itp. przesyłki niewiadomego pochodzenia:

#### IDENTYFIKACJA PODEJRZANEJ PRZESYŁKI:

/ niektóre cechy mogące wzbudzić podejrzenie /

- Plamy oleju / cieczy /, podejrzany kolor lub zapach przesyłki.
- Podejrzana waga / zbyt duża /.
- Skrawki folii aluminiowej, kawałki kabli lub drutu wystające z przesyłki.
- Odgłos „tykania” np. mechanizmu budzika stosowanego jako zapalnik.
- Dopiski na kopercie, takie jak np. „poufne”, „tajne”, „do rąk własnych”.
- Intuicyjnie, gdy przesyłka sprawia wrażenie podejrzanej.

#### GDY PRZESYŁKA SPRAWIA WRAŻENIE PODEJRZANEJ NALEŻY:

- a) starać się zapanować nad emocjami i nie wzbudzać paniki,
- b) nie potrząsać i nie otwierać przesyłki,
- c) umieścić podejrzaną przesyłkę w plastikowej torbie /reklamówce/ lub innym szczelnym pojemniku. W przypadku ich braku, przykryć przesyłkę czymkolwiek / folią, papierem, ubraniem / i nie odkrywać,
- d) opuścić pomieszczenie, zamknąć drzwi i uniemożliwić wejście innym osobom.



GDY PROSZEK SIĘ WYSYPIE:

1. Nie zgarniać, nie zdmuchiwać proszku i natychmiast przykryć rozsypaną substancję tym co jest „pod ręką”.
2. Nie usuwać nakrycia do chwili przybycia odpowiednich służb.
3. Opuścić pomieszczenie, zamknąć drzwi i uniemożliwić wejście innym osobom. W przypadku bezpośredniego kontaktu wierzchniego ubrania z podejrzaną substancją należy je zdjąć, umieścić w plastikowej torbie lub innym szczelnie zamkniętym pojemniku i przekazać odpowiednim służbom. Jeżeli jest to możliwe, sporządzić listę osób, które miały lub mogły mieć kontakt z podejrzaną substancją.

KIEDY SUBSTANCJA ZOSTANIE ROZPYLONA W POSTACI AÉROZOLU,

- np. - wybuch niewielkiej przesyłki,  
-przedostanie się substancji do systemu wentylacji,  
- otrzymanie ostrzeżenia o prawdopodobnym skażeniu należy:

Wyłączyć wszystkie instalacje wentylacyjne.

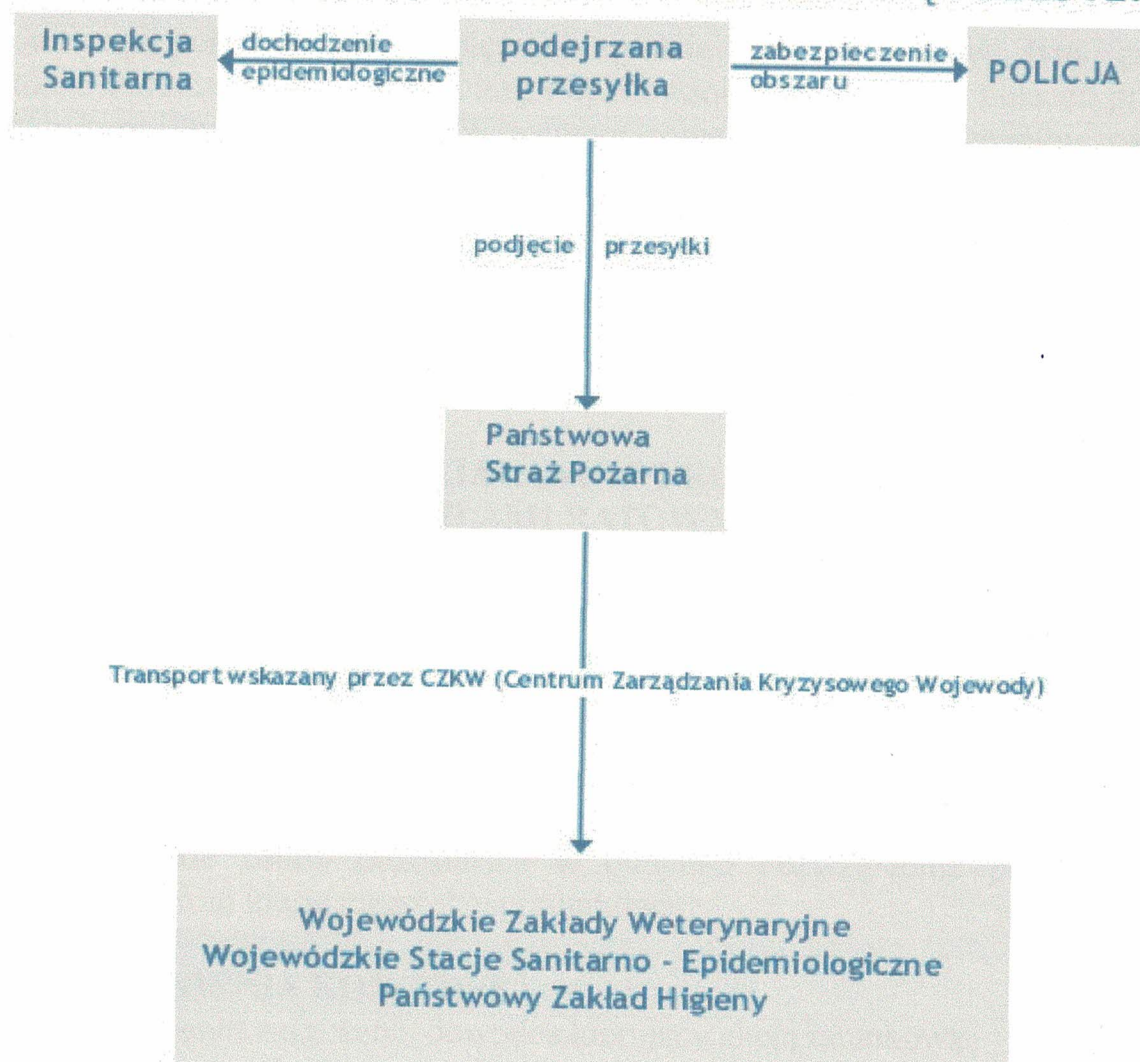
Natychmiast opuścić zagrożony obszar.

Zamknąć drzwi i uniemożliwić wejście innym osobom.

Sporządzić listę osób mających lub mogących mieć styczność z rozpyloną substancją, celem przekazania jej osobom kierującym akcją ratowniczą.

**Powiadomić Policję o zaistniałym zdarzeniu / wykryciu / podejrzaney przesyłki, proszku /rozpyleniu substancji/ tel. 997 lub 112**

## SCHEMAT POSTĘPOWANIA Z PODEJRZANĄ PRZESYŁKĄ



### OBOWIĄZKI KIEROWNICTWA I PRACOWNIKÓW.

#### Osoba nadzorująca obiekt lub osoba zastępująca:

- dokonuje analizy otrzymanej informacji i podejmuje decyzje odnośnie :
- powiadomienia policji i profesjonalnych sił ratowniczych o zagrożeniu,
- przerwania pracy i przyjęć gości restauracji i hotelu,
- zarządzenia doraźnej ewakuacji pracowników i osób przebywających w obiekcie a także zabezpieczenia dokumentacji, sprzętu i pozostałego mienia,
- przekazuje zarządzenia wykonawcze dla podległych pracowników,
- kieruje działaniami do czasu przybycia sił ratowniczych,
- w chwili przybycia sił ratowniczych informuje dowódcę o dotychczasowym przebiegu akcji, wydanych poleceniach oraz podporządkowuje się jego poleceniom,
- nadzoruje sprawdzanie pomieszczenia, czy wszyscy je opuścili i dopilnowuje, aby klucze od tych pomieszczeń pozostały w drzwiach,
- w porozumieniu z dowódcą jednostki ratowniczej organizują ewakuację mienia począwszy od pomieszczeń najbardziej zagrożonych.



**Pracownicy:**

W przypadku doraźnej ewakuacji lub na polecenie przełożonego, natychmiast opuszczają pomieszczenia, postępując zgodnie z wytycznymi w tym zakresie. W trakcie ewakuacji zachowując ciszę i opanowanie stosują się do poleceń przełożonych i osób kierujących ewakuacją. Wzajemnie sobie pomagają, szczególnie osobom mniej sprawnym fizycznie, zestresowanym, starając się nie dopuścić do wybuchu paniki. Nie utrudniają przejścia, nie zatrzymują się, nie zawracają. Szybko i sprawnie, przewidując ograniczoną widoczność /np. dym, zmrok/, trudności w oddychaniu / np. zastosowanie środków chemicznych/ udają się drogą ewakuacyjną do wyznaczonego przed budynkiem rejonu, skąd na polecenie przełożonych przechodzą do miejsca ewakuacji.

### **WSPÓLDZIAŁANIE Z PROFESJONALNYMI SIŁAMI RATOWNICZYMI .**

1. Osoba nadzorująca obiekt lub osoba zastępująca zapoznaje przybyłego na miejsce dowódcę sił ratowniczych z posiadanymi informacjami /aktualną sytuacją/ o zagrożeniu i podjętymi działaniami.
2. Osoba nadzorująca obiekt lub osoba zastępująca towarzyszy przybyłemu na miejsce akcji dowódcy sił ratowniczych, udzielając niezbędnych informacji w celu dokładnego zapoznania z sytuacją.
3. Wszystkie osoby pozostające w budynku bezwzględnie podporządkowują się poleceniom kierującego akcją ratunkową.

**POSTANOWIENIA KOŃCOWE.**

1. O ustąpieniu zagrożenia dowódca kierujący akcją ratunkową powiadamia Osobę nadzorującą obiekt lub osobę zastępującą.
2. Na podstawie otrzymanych informacji Osoba nadzorująca obiekt lub osoba zastępująca podejmuje decyzję o przystąpieniu pracowników do dalszej działalności służbowej, itp.
3. Z przebiegu akcji wyznaczony przez Osobę nadzorującą obiekt lub osobę zastępującą zespół sporządza sprawozdanie, /notatkę służbową/ oraz przedstawia wnioski i propozycje.



## ZADANIA I OBOWIĄZKI PRACOWNIKÓW W ZAKRESIE OCHRONY PRZECIWPOŻAROWEJ

W celu zapewnienia właściwych warunków organizacyjnych ułatwiających przestrzeganie zasad bezpieczeństwa pożarowego w obiekcie uznając odpowiedzialność ustawową Właściciela, ustala się dla wszystkich pracowników zatrudnionych stosowne zakresy zadań i obowiązków w tym przedmiocie, w dwóch podstawowych kategoriach pracowniczych:

- dla wszystkich pracowników bez względu na zajmowane stanowisko;
- dla kierowników komórek organizacyjnych;

Należy zaznaczyć, że zakres obowiązków służbowych poszczególnych pracowników poza określeniem charakteru świadczonej pracy, zawiera także obowiązek dbałości o bezpieczeństwo (w tym również przeciwpożarowe) na zajmowanym stanowisku pracy.

Szczególną odpowiedzialność za sprawy ochrony przeciwpożarowej ponosi Właściciel Zakładu, który zgodnie z zapisami ustawy o ochronie przeciwpożarowej oraz rozporządzenia MSW i A w sprawie ochrony p.poż. budynków, innych obiektów budowlanych i terenów - odpowiada za bezpieczeństwo pożarowe obiektu i osób w nim przebywających.

Wykonując swoje obowiązki przez podległych pracowników, ma prawo scedować część odpowiedzialności i związane z tym obowiązki służbowe na pracowników niższych szczebli zarządzania. Zakres kompetencji w tym przypadku powinien być jednoznacznie sprecyzowany w zakresie obowiązków służbowych pracownika i zgodny z aktualnymi rozwiązaniami organizacyjnymi i personalnymi.

**Wszyscy pracownicy** bez względu na zajmowane stanowisko ponoszą odpowiedzialność za wykonywanie następujących zadań w zakresie ochrony przeciwpożarowej:

- znajomość zagrożenia pożarowego na zajmowanym stanowisku pracy oraz sposobów przeciwdziałania możliwości powstania na nim i rozprzestrzeniania się pożaru;
- znajomość zasad postępowania w przypadku powstania pożaru;
- orientacja w rozmieszczeniu podręcznego sprzętu gaśniczego i urządzeń przeciwpożarowych, a także umiejętność obsługi podręcznego sprzętu gaśniczego;
- znajomość warunków przeprowadzenia bezpiecznej ewakuacji osób i mienia;
- branie udziału w akcji ratowniczo - gaśniczej na terenie obiektu i podporządkowanie się poleceniom kierującego tą akcją;
- udział w szkoleniach przeciwpożarowych;
- niezwłoczne zgłaszanie przełożonym zauważonych usterek mogących spowodować pożar;
- przestrzeganie obowiązujących przepisów i instrukcji bezpieczeństwa pożarowego w obszarze zajmowanego stanowiska.



## Osoba nadzorująca obiekt

- znajomość obowiązujących przepisów i instrukcji bezpieczeństwa pożarowego w zakresie nadzorowanych stanowisk pracy oraz kontrolowanie przestrzegania tych przepisów i instrukcji przez podległych pracowników;
- wyznaczanie osób odpowiedzialnych za stan bezpieczeństwa pożarowego poszczególnych pomieszczeń użytkowanych przez daną komórkę organizacyjną;
- systematyczne uzupełnianie wiedzy o ochronie przeciwpożarowej nadzorowanych stanowisk pracy;
- organizowanie bezpiecznej ewakuacji osób i mienia z podległych pomieszczeń służbowych w przypadku powstania pożaru;
- usuwanie spostrzeżonych lub wskazanych usterek mogących spowodować powstanie lub rozprzestrzenienie się ognia, lub zgłaszanie osobom kompetentnym potrzebę ich usunięcia;
- wnioskowanie o użycie sankcji służbowych wobec podległych pracowników, winnych naruszenia bezpieczeństwa pożarowego;
- prowadzenie szkolenia instruktazowego na stanowisku pracy, w zakresie ochrony przeciwpożarowej osób nowo przyjętych.

Niezależnie od podanych powyżej ramowych zakresów odpowiedzialności dla grup pracowniczych, istnieje potrzeba ustalenia indywidualnego zakresu obowiązków w sprawach ochrony p.poż. obiektu, stosownie do aktualnych rozwiązań organizacyjnych i personalnych. Obowiązki w zakresie zabezpieczenia p.poż. ustawowo nałożone na właściciela należy przypisać pracownikom wykonawczym, zgodnie z ich kompetencjami i charakterem wykonywanej pracy.

Uwzględniając warunki techniczne, technologiczne, organizacyjne i porządkowe funkcjonowania obiektu, należy ustalić szczegółowe zakresy zadań, mających na celu realizację wymagań stawianych właścicielowi obiektu przez przepisy Ustawy o ochronie przeciwpożarowej oraz rozporządzenia MSWiA (przywoływane poprzednio).

**Osoba nadzorująca obiekt w szczególności odpowiada za:**

- nadzór nad przestrzeganiem przepisów o ochronie przeciwpożarowej przez wszystkich pracowników w obiekcie;
- wydawanie poleceń mających na celu usunięcie technicznych usterek zagrażających bezpieczeństwu pożarowemu obiektu;
- planowanie oraz organizację inwestycji, remontów, adaptacji i bieżącej konserwacji urządzeń i instalacji w budynkach z uwzględnieniem zadań i potrzeb ochrony przeciwpożarowej;
- kierowanie akcją ratowniczo - gaśniczą lub ewakuacją w przypadku powstania pożaru lub innego zagrożenia - do czasu przybycia zawodowych jednostek ratowniczych;
- współpracę pracowników z jednostkami ratowniczymi przybyłymi z zewnątrz, w zakresie gaszenia pożarów, usuwania zagrożeń oraz przeprowadzenia ewakuacji osób i mienia;
- wyposażenie obiektu w sprzęt ratowniczy i pożarniczy oraz środki gaśnicze;
- przygotowanie pomieszczeń w obiekcie do prowadzenia działań ratowniczo - gaśniczych;
- uwzględnianie w programach szkoleń zawodowych tematyki ochrony przeciwpożarowej.

W celu zapewnienia pełnej i zgodnej z przepisami ochrony przeciwpożarowej niezbędnym jest wyznaczenie osób lub komórek organizacyjnych odpowiedzialnych bezpośrednio za realizację następujących zadań:

**W zakresie ogólnego nadzoru nad ochroną przeciwpożarową:**

- koordynację i nadzór nad realizacją zadań i obowiązków spoczywających na poszczególnych komórkach organizacyjnych w zakresie ochrony przeciwpożarowej;
- okresowe analizowanie stanu zabezpieczenia przeciwpożarowego nadzorowanych obiektów i działów pracy oraz podejmowanie działań zmierzających do poprawy stanu bezpieczeństwa pożarowego;
- okresowe omawianie problematyki bezpieczeństwa pożarowego z pracownikami funkcyjnymi i personelem kierowniczym;
- nadzór nad realizacją szkoleń przeciwpożarowych w kierowanym pionie;
- wyciąganie konsekwencji służbowych w stosunku do pracowników nie przestrzegających postanowień przepisów p.poż.;



**W zakresie rozwoju technicznego:**

Ustalanie wymagań przeciwpożarowych w dokumentacji technicznej, technologicznej i remontowej, w szczególności przez określenie:

- charakterystyki zagrożenia pożarowego występującego w procesach technologicznych, instalacjach i urządzeniach podczas ich pracy i remontów;
- sposobów ograniczania i usuwania zagrożenia pożarowego;
- dopuszczalnych ilości stosowanych lub magazynowanych materiałów niebezpiecznych pożarowo;
- wymagań w zakresie eksploatacji, jak również częstotliwości konserwacji urządzeń i instalacji;
- wymagań w zakresie warunków budowlanych i lokalizacyjnych;
- charakterystyki pożarowej i wybuchowej stosowanych materiałów;
- określenie technologii oraz normatywów składowania materiałów na stanowiskach pracy, w magazynach, magazynkach podręcznych i rozdzielniach;
- dokonywanie okresowych analiz stanu zagrożenia pożarowego oraz realizowanie wniosków wynikających z tych analiz;
- nadzór i okresową kontrolę przestrzegania reżimów w zakresie bezpieczeństwa pożarowego;
- współdziałanie z innymi komórkami organizacyjnymi w zakresie zabezpieczenia p.poż. procesów produkcyjnych, magazynowania oraz utrzymania ruchu instalacji i urządzeń;
- inicjowanie i koordynację działalności komórek organizacyjnych w rozwiązywaniu problemów z zakresu ochrony przeciwpożarowej;
- zapewnienie udziału specjalistów d/s ochrony przeciwpożarowej i innych specjalistów branżowych w ocenie dokumentacji projektowej, technicznej i technologicznej pod względem zgodności z obowiązującymi wymaganiami p.poż. i innymi dotyczącymi bezpieczeństwa;

**W zakresie utrzymania ruchu:**

- zapewnienie wymaganego przepisami zabezpieczenia przeciwpożarowego i prawidłowej eksploatacji maszyn, urządzeń i instalacji;
- nadzór nad montażem maszyn, urządzeń i instalacji zgodnie z dokumentacją techniczną oraz obowiązującymi przepisami;
- terminowe przeprowadzanie okresowych kontroli, konserwacji i remontów maszyn, urządzeń i instalacji oraz prowadzenie dokumentacji stwierdzającej wykonanie prac w tym zakresie;
- zabezpieczenie przed możliwością dostępu osób postronnych do urządzeń i instalacji, których obsługa zastrzeżona jest wyłącznie dla pracowników upoważnionych do ich kontrolowania;
- zapewnienie zgodnego z przepisami oznakowania urządzeń i instalacji;
- wyposażenie nadzorowanych urządzeń i instalacji w dokumentację techniczno - ruchową oraz instrukcje uwzględniające m.in.:
  - wymagania i wskazania z zakresu bezpieczeństwa p.poż.;



- zasady postępowania w przypadku awarii lub pożaru;
- sposoby likwidacji powstałych zagrożeń;
- dopilnowanie okresowej kontroli przewodów wentylacyjnych i kominowych zgodnie z obowiązującymi przepisami;
- sprawowanie nadzoru nad przebiegiem prac pożarowo - niebezpiecznych na terenie obiektu

W zakresie gospodarki magazynowej:

- posiadanie pełnej znajomości przepisów przeciwpożarowych w zakresie organizacyjno - technicznym i eksploatacyjnym gospodarki magazynowej;
- organizowanie pracy w magazynach przy zachowaniu przepisów i instrukcji technologicznych dotyczących magazynowania, składowania oraz wydawania poszczególnych materiałów i ich rotacji, ze szczególnym uwzględnieniem materiałów niebezpiecznych pożarowo;
- znajomość charakterystyk pożarowych materiałów i opakowań składowanych na terenie nadzorowanego obiektu;
- czynne uczestnictwo w ustalaniu zasad prawidłowego i bezpiecznego składowania, magazynowania i przemieszczania materiałów niebezpiecznych pod względem pożarowym i wybuchowym;
- egzekwowanie od dostawców lub producentów materiałów ich charakterystyk pożarowych;
- przestrzeganie zakazu przechowywania w bezpośrednim sąsiedztwie substancji, których wzajemne oddziaływanie może spowodować ich zapalenie lub wybuch;
- nadzór nad bezpiecznym załadunkiem i wyładunkiem towarów ze środków transportu;
- odpowiednie oznakowanie pomieszczeń magazynowych oraz materiałów w nich składowanych tablicami i napisami ostrzegawczymi wg. obowiązujących zasad;
- nadzór nad przestrzeganiem obowiązujących na terenie magazynów, składowisk i rozdzielni przepisów oraz zasad bezpieczeństwa pożarowego.

W zakresie administrowania obiektem i gospodarki transportowej:

- utrzymywanie w należyтым stanie technicznym i czystości obiektów;
- zapewnienie systematycznego usuwania z terenu obiektu wszelkiego rodzaju odpadów, śmieci itp.;
- utrzymanie w należyтым stanie dróg dojazdowych i parkingów, w sposób zapewniający możliwość dojazdu do obiektów dla jednostek straży pożarnych;
- zapewnienie prawidłowego pod względem bezpieczeństwa pożarowego garażowania i parkowania pojazdów, umożliwiającego szybką ich ewakuację w razie powstania takiej potrzeby;

W zakresie profilaktyki pożarowej i przygotowania obiektu do działań ratowniczych:

- inicjowanie działań mających na celu ograniczenie zagrożenia pożarowego w obiekcie



w oparciu o obowiązujące przepisy;

- zapewnienie wyposażenia obiektu w podręczny sprzęt gaśniczy i środki gaśnicze oraz pożarnicze i ewakuacyjne znaki bezpieczeństwa;
- dokonywanie analizy i oceny stanu przeciwpożarowego zabezpieczenia obiektów, maszyn i urządzeń technologicznych i produkcyjnych oraz opracowywanie wniosków zmierzających do ograniczenia zagrożenia pożarowego;
- opiniowanie projektów procesów technologicznych w zakresie wymagań ochrony przeciwpożarowej oraz ustalanie odpowiednich zabezpieczeń przed pożarem;
- inicjowanie postępu techniczno - organizacyjnego w zakresie zabezpieczenia przeciwpożarowego procesów technologicznych, urządzeń i instalacji technologicznych;
- nadzór nad okresową kontrolą stanu technicznego urządzeń i sprzętu gaśniczego;
- udział w odbiorze nowych i modernizowanych obiektów przekazywanych do eksploatacji oraz opiniowanie zgodności ich wykonania i wyposażenia z wymogami ochrony przeciwpożarowej;
- dopilnowanie przestrzegania zasad uzgadniania dokumentacji projektowo - kosztorysowej z organami ochrony przeciwpożarowej oraz zabezpieczenie obiektów będących w budowie lub remoncie;
- udział w akcjach ratowniczych oraz ćwiczeniach jednostek straży pożarnych na terenie obiektu;
- prowadzenie działalności propagandowej zmierzającej do podnoszenia świadomości i stanu wiedzy wśród pracowników w zakresie ochrony przeciwpożarowej;

## ZAKRES ODPOWIEDZIALNOŚCI ZA NIEPRZESTRZEGANIE PRZEPISÓW PRZECIWOŻAROWYCH.

Właściciel, zarządca lub użytkownik obiektu jest odpowiedzialny za przestrzeganie wymagań ochrony przeciwpożarowej. Jeżeli nie dopełni obowiązków odpowiada na zasadach przepisów ogólnych prawa cywilnego i karnego w przypadku wykroczeń i przestępstw. W zakresie wykroczeń stosowane są sankcje przewidziane w kodeksie wykroczeń, za które sądy grodzkie mogą nakładać kary w postaci grzywnien a nawet kar aresztu. Spośród zawartych w kodeksie wykroczeń norm prawnych w zakresie zachowania warunków bezpieczeństwa pożarowego należy wymienić:

„Kto nieostrożnie obchodzi się z ogniem lub wykracza przeciwko przepisom dotyczącym zapobiegania i zwalczania pożarów, a w szczególności:

- a) nie wyposaża budynku w odpowiednie urządzenia lub sprzęt przeciwpożarowy lub nie utrzymuje ich w stanie zdalnym do użytku, w tym :
  - nie wyposażył obiektu w podręczny sprzęt gaśniczy i agregaty,
  - wyposażył budynek, obiekt lub teren w podręczny sprzęt gaśniczy nie zgodnie z obowiązującymi zasadami,
- b) nie oznakował zgodnie z PN:
  - dróg wyjść i kierunków ewakuacji,
  - miejsc usytuowania urządzeń przeciwpożarowych,
  - elementów sterujących urządzeniami przeciwpożarowymi,
  - lokalizacji przeciwpożarowych wyłączników prądu, głównych zaworów gazów oraz materiałów pożarowo niebezpiecznych,
  - pomieszczeń, w których występują materiały pożarowo niebezpieczne
- c) zamknął drzwi ewakuacyjne w sposób uniemożliwiający ich natychmiastowe użycie, uniemożliwia lub ogranicza dostęp do:
  - urządzeń przeciwpożarowych,
  - urządzeń uruchamiających instalacje gaśnicze i sterujących takimi instalacjami oraz innych instalacji wpływających na stan bezpieczeństwa pożarowego obiektu,
  - wyjść ewakuacyjnych,
  - wyłączników i tablic rozdzielczych prądu elektrycznego oraz głównych zaworów gazu,
  - uniemożliwia lub utrudnia korzystanie z drogi ewakuacyjnej lub pożarowej,
  - nie umieścił w miejscach widocznych wykazów telefonów alarmowych oraz instrukcji postępowania na wypadek pożaru,
  - utrudnia okresowe czyszczenie komina lub nie dokonuje bez zwłoki naprawy uszkodzeń komina lub wszelkich przewodów dymowych,
  - nie usuwa zanieczyszczeń z przewodów dymowych i spalinowych,
  - nie usuwa zanieczyszczeń z przewodów wentylacyjnych w obiektach z urządzeniami ogrzewczymi co najmniej raz w roku,
  - nie usuwa lub nie zabezpiecza w obrębie budynków urządzeń lub materiałów stwarzających niebezpieczeństwo powstania pożaru,
  - używa otwartego ognia lub pali tytoń w strefach zagrożonych pożarem lub



- wybuchem,
- rozgrzewa za pomocą otwartego ognia smołę lub inne materiały w odległości mniejszej niż 5 m od obiektu,
  - rozgrzewa za pomocą otwartego ognia smołę lub inne materiały na dachu z wyjątkiem budowanych obiektów o konstrukcji i pokryciu dachu niepalnym,
  - spala śmieci, albo odpady w miejscu umożliwiającym zapalenie się sąsiednich obiektów lub materiałów palnych,
  - przechowuje materiały palne w odległości mniejszej niż 0,5 m od urządzeń i instalacji, których powierzchnie zewnętrzne mogą nagrzewać się do temperatury przekraczającej 100°C, lub linii kablowych o napięciu 1 .kV, przewodów uziemiających oraz ustawił na klatce schodowej przedmioty utrudniające ewakuację,
  - składowe materiały palne pod ścianami obiektu nie związane z jego funkcją,
  - składowe pod ścianami obiektu stałe materiały palne związane z jego funkcją nie zachowując wymaganej wielkości strefy pożarowej, dostępu do obiektu na wypadek działania ratowniczego, wymaganej minimalnej odległości od budynków sąsiednich,
  - przechowuje materiały niebezpieczne pożarowo w sposób umożliwiający powstanie pożaru lub wybuchu,
  - przechowuje materiały niebezpieczne pożarowo w pomieszczeniach piwnicznych, na poddaszach i strychach, w obrębie korytarzy, klatek schodowych oraz w innych pomieszczeniach ogólnodostępnych, zaliczanych do kategorii zagrożenia ludzi,
  - przechowuje w jednej strefie pożarowej zakwalifikowanej do kategorii zagrożenia ludzi oraz o przeznaczeniu innym niż handlowo-usługowe więcej niż 10 dm<sup>3</sup> cieczy o temperaturze zapłonu poniżej 21°C, lub 50 dm<sup>3</sup> o temperaturze zapłonu 21-55°C,
  - nie zabezpieczył lub zabezpieczył nieprawidłowo miejsce prac niebezpiecznych pożarowo, albo do wykonania tych prac dopuścił osobę nieuprawnioną,
  - eksploatuje w sposób niewłaściwy urządzenia energetyczne lub ciepłne lub pozostawia je uszkodzone w stanie mogącym spowodować wybuch lub pożar,
  - eksploatuje instalacje lub urządzenia, których stan techniczny może przyczynić się do powstania pożaru, wybuchu lub rozprzestrzeniania ognia,
  - nie zabezpieczył przed możliwością zapalenia lub zwęglenia palnych elementów konstrukcji lub wystroju wnętrza budynku, przez które, lub obok których przechodzą przewody ogrzewcze, dymowe lub spalinowe

Osoba, która dopuszcza się w/w wykroczeń podlega karze aresztu, grzywny albo karze nagany.

Funkcjonariusze Państwowej Straży Pożarnej mają prawo nakładać grzywny w formie mandatu za wykroczenia. W postępowaniu mandatowym mogą być nakładane mandaty kredytowe wydawane ukaranemu za pokwitowaniem odbioru.

W celu przymuszenia właściciela, zarządcy lub użytkownika do obowiązków wynikających z przepisów ustawy o ochronie przeciwpożarowej, może być stosowane postępowanie egzekucyjne o postępowaniu egzekucyjnym w administracji.



Komendy Państwowej Straży Pożarnej są organem właściwym do egzekwowania przepisów przeciwpożarowych tzn.

- przepisów ustawy o ochronie przeciwpożarowej,
- przepisów wykonawczych do tej ustawy,
- Polskich Norm dotyczących ochrony przeciwpożarowej, których obowiązek wprowadził Minister Spraw Wewnętrznych (obecnie Minister Spraw Wewnętrznych i Administracji),
- wskazanych przepisów budowlanych,
- przepisów o warunkach technicznych instalacji i urządzeń technicznych,
- wymagań ustalonych przez producenta tych instalacji lub urządzeń w zakresie usuwania zanieczyszczeń i nieprawidłowości eksploatacyjnych, które mogłyby przyczynić się do powstania pożaru lub wybuchu; względnie rozprzestrzeniania się ognia.

Komendant Miejski Państwowej Straży Pożarnej na podstawie ustaleń z czynności kontrolno-rozpoznawczych może w przypadku naruszenia przepisów przeciwpożarowych nakazać w drodze decyzji administracyjnej usunięcie nieprawidłowości, jednocześnie określając termin ich wykonania. Jeżeli w wyznaczonym terminie zalecenia nie zostały wykonane w celu przymuszenia do wykonania stosuje się postępowanie administracyjne.

Za spowodowanie pożaru przewidziane sankcje karne są zawarte w ustawie Kodeks Karny.

Ściganie przestępstw może być prowadzone z urzędu lub w wyniku złożenia zawiadomienia o popełnieniu przestępstwa do prokuratury. Przestępstwami dotyczącymi ochrony przeciwpożarowej są czyny :

”Przestępstwa przeciwko bezpieczeństwu powszechnemu” Kodeksu Karnego - kto spowoduje zdarzenie, które zagraża życiu lub zdrowiu wielu osób albo mieniu w wielkich rozmiarach, mające postać pożaru podlega karze pozbawienia wolności do lat 10.

**Jeżeli następstwem czynu jest śmierć człowieka lub uszczerbek na zdrowiu wielu osób, sprawca podlega karze pozbawienia wolności od 2 do 12 lat.**